C/2025/2004

30.4.2025

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Evaluering af Letta- og Draghirapporterne om EU's indre markeds funktion og konkurrenceevne

(initiativudtalelse)

(C/2025/2004)

Ordfører: **Matteo Carlo BORSANI**

Ordfører: **Giuseppe GUERINI**

Ordfører: **Stefano PALMIERI**

Rådgivere	Eleonora TRENTO (for ordfører Matteo Carlo BORSANI) Samuel CORNELLA (for ordfører Giuseppe GUERINI) Marco CILENTO (for ordfører Stefano PALMIERI)
Vedtaget på plenarforsamlingen	11.7.2024
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	12.2.2025
Vedtaget på plenarforsamlingen	26.2.2025
Plenarforsamling nr.	594
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	222/2/6

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) er enig i Draghi- og Lettarapporternes udsagn om, at der er et presserende behov for handling for at øge den europæiske økonomis konkurrenceevne og gå bort fra illusionen om, at man kun ved at vente kan bevare konsensus.

1.2. Det er derfor yderst vigtigt at fortsætte arbejdet med at fuldføre det indre marked, udvide det til finanssektoren, sektoren for elektronisk kommunikation og energisektoren samt styrke servicesektoren.

1.3. I EU-institutionerne og medlemsstaterne bør der være en seriøs debat om EU's grundlæggende regler og om, hvorvidt traktaterne er tidssvarende i forhold til de aktuelle udfordringer, som kræver handling og hurtig tænkning.

1.4. EØSU opfordrer EU-institutionerne til at fortsætte arbejdet med at fuldføre det indre marked med stort fokus på miljømæssig bæredygtighed, økonomisk velstand og social og territorial samhørighed, idet disse faktorer bør anerkendes som drivkræfter for konkurrenceevnen.

1.5. EØSU støtter udsagnene i Draghi- og Lettarapporterne om, at den europæiske økonomi med dens værdier og regler er nødt til igen at blive konkurrencedygtig ved at øge sin internationale relevans.

1.6. EØSU opfordrer EU-institutionerne til at vedtage en industripolitik, der kan gøre op med den nuværende fragmenterede tilgang, der skyldes de mange forskellige — ikke altid koordinerede — nationale industripolitikker. Den eneste mulige vej til at sikre den rette balance mellem skatte-, lovgivnings- og handels-/toldforanstaltninger og finansielle incitamenter, der reelt vil gavne det indre marked, går gennem en fælles indsats.

1.7. EØSU gentager, at det er vigtigt at mindske bureaukratiet og efterlevelsesomkostningerne for virksomhederne gennem bedre lovgivning og reel administrativ forenkling. Med henblik derpå vil det være hensigtsmæssigt at styrke konsekvensanalyserne af lovgivningen og kontrollen af konkurrenceevnen for at støtte iværksætteri og medvirke til at skabe kvalitetsjob, forbedre arbejdsvilkår og give et boost til bæredygtig økonomisk vækst og den sociale samhørighed.

1.8. EØSU opfordrer til, at der træffes nogle lovgivningsmæssige valg, der er rettet mod at reducere energipriserne og frem for alt prisforskellen mellem medlemsstaterne og mellem Europa og andre økonomier. I den forbindelse opfordrer udvalget til, at man i højere grad anvender differencekontrakter, og at prisen på vedvarende energi og andre former for kulstoffattig energi afkobles fra den mere svingende pris på fossil energi. Vi har også brug for og ser gerne flere investeringer i sektoren for vedvarende energi samt i andre former for kulstoffattig energi.

1.9. EØSU er enig i, at der er behov for en omhyggelig evaluering af CO_2-grænsetilpasningsmekanismen (CBAM), og opfordrer EU-lovgiverne til at afsøge effektive metoder til at håndtere eksport og import, så EU's industri kan forblive konkurrencedygtig på de internationale markeder.

1.10. EØSU konstaterer, at de foranstaltninger, der foreslås i Draghi- og Lettarapporterne, kræver massive investeringer, og opfordrer derfor EU-institutionerne til at overveje muligheden for at udstede fælles sikre aktiver, sådan som det var tilfældet som reaktion på pandemien.

1.11. Selv om EU altid bør arbejde for fred i overensstemmelse med et sikkerhedskoncept, der ikke udelukkende har fokus på militær, bemærker EØSU, at ændrede geopolitiske forhold kræver gennemførelse af en europæisk forsvarspolitik kombineret med en stærkere fælles udenrigspolitik. Der vil også være behov for at øge forsvarsinvesteringerne til dels gennem nye finansieringsinstrumenter, der skal forbedre det teknologiske udviklingsniveau i sektoren.

1.12. EØSU ser gerne fornyede drøftelser om europæiske offentlige goder for at fastlægge de vigtigste prioriteter for EU's fremtid. Leveringen af disse goder hænger sammen med økonomiske, institutionelle og politiske faktorer, og en europæisk garanti vil kunne tilføre en merværdi ved at erstatte de utallige nationale tilgange.

2. **Indledning og baggrund**

2.1. EØSU bifalder Draghi- og Lettarapporterne på grund af den lange række emner, de berører, og for modet til at formulere ambitiøse forslag. Begge rapporter indledes med en generel analyse og går derefter videre til en detaljeret gennemgang af de forslag, der bør iværksættes for at styrke det indre marked og EU's konkurrenceevne. I denne udtalelse er det EØSU's hensigt at analysere de mest presserende spørgsmål, der behandles i de to rapporter.

2.2. I den første del af udtalelsen peger EØSU på de mest hastende investeringer på forskellige områder, mens anden del er en opfordring til de europæiske beslutningstagere til at anlægge en tilgang til konkurrenceevne, der tager hensyn til den sociale dimension og den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed. Med henblik herpå understreger EØSU betydningen af at støtte investeringer i social infrastruktur og minder om konklusionerne fra topmødet i Val Duchesse, hvor det europæiske engagement i social dialog på ny blev understreget tillige med dialogens betydning for gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder og La Hulpe-erklæringen.

2.3. EØSU understreger, at EU står over for et afgørende strategisk valg: aktivt at forme den globale økonomiske omstilling ved at øge sin egen konkurrenceevne betydeligt eller værne om tidligere tiders resultater og samtidig sikre, at EU's tidligere bæredygtigheds- og klimaforpligtelser respekteres.

2.4. Som i Letta- og Draghirapporterne fremhæver EØSU derfor, at hurtig handling er yderst presserende, og opfordrer medlovgiverne til at gå i gang med arbejdet.

3. **Det indre marked og dets fremtid**

3.1. EØSU tilslutter sig udsagnet i Letta- og Draghirapporterne om, at det indre marked er et af de vigtigste tekniske og politiske resultater af den europæiske integrationsproces. Der bør imidlertid ses på den oprindelige udformning for at indrette det efter den geopolitiske situation, der siden hen har udviklet sig, og efter de demografiske tendenser i EU, hvor arbejdsstyrken vil blive reduceret drastisk med 2 millioner arbejdstagere om året frem til 2040. Ordentlig håndhævelse af reglerne for det indre marked er helt central, og derfor ønsker EØSU at blive direkte involveret i taskforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked.

3.2. EØSU mener desuden, at det er vigtigt at fortsætte arbejdet med at fuldføre af det indre marked endnu mere ved at udvide det til finanssektoren, sektoren for elektronisk kommunikation og energisektoren samt styrke servicesektoren, der stadig i dag står over for mange hindringer for integration.

3.3. Et stærkere og mere integreret indre marked vil skabe økonomiske og sociale fordele. EØSU mener derfor, at de forslagene i de to rapporter om styrkelse af det indre marked og den fælles europæiske valuta må ledsages af finans-, social- og miljøpolitikker, der sikrer, at fordelene ved det indre marked mærkes af alle EU-borgere og -arbejdstagere.

3.4. Draghirapporten og mere implicit Lettarapporten peger på et fornyet partnerskab mellem EU's medlemsstater. Dette understreger behovet for en debat om EU's grundlæggende regler og om, hvorvidt de gældende traktater er tidssvarende i lyset af de ambitiøse tiltag, der foreslås i de to rapporter, hvorfra der også blev hentet information til opgavebeskrivelserne for de nye kommissærer.

3.5. EØSU mener imidlertid, at implementeringen af Draghi- og Lettarapporterne kan vise sig at være en udfordring i forhold til EU's nye ramme for økonomisk styring (den reformerede stabilitets- og vækstpagt), da rammen indeholder budgetmæssige begrænsninger, der til dato muligvis har været for restriktive, sådan som det er blevet påpeget af Det Europæiske Finanspolitiske Råd ([1]).

3.6. EØSU støtter opfordringen i Lettarapporten om et indre marked, der tager sigte på at fremme miljømæssig bæredygtighed og økonomisk velstand, såvel som opfordringen i Draghirapporten om at gøre de europæiske ambitioner for bæredygtighed til et konkurrenceparameter ([2]). EØSU har i mange år støttet overgangen fra en lineær til en cirkulær økonomi og civilsamfundets rolle i denne sammenhæng ([3]).

4. **EU's globale lederskab**

4.1. EØSU er enig i, at EU i dag i økonomisk henseende ikke kun konkurrerer med USA, men også med nye vækstøkonomier som Kina og Indien i et internationalt miljø, der er blevet mere komplekst, end det var tilfældet, da de første skridt blev taget til det indre marked. I den forbindelse skitserer Draghirapporten tre centrale indsatsområder: i) behovet for at være konkurrencedygtig i det globale »kapløb« og bygge bro over innovationskløften, ii) vigtigheden af at mindske den strategiske afhængighed af forsyningskæder uden for EU og iii) EU's evne til reelt at handle i fællesskab.

4.2. Med dette in mente understreger EØSU vigtigheden af en ambitiøs EU-handelsdagsorden og EU's samarbejde med globale partnere.

4.3. EØSU støtter udsagnene i Draghi- og Lettarapporterne om, at den europæiske økonomi med dens værdier og regler er nødt til igen at blive konkurrencedygtig ved at styrke sin internationale relevans uagtet den hurtige og fortsatte vækst i store handelsblokke uden for EU og en foruroligende optrapning af de geopolitiske spændinger.

4.4. Den Europæiske Union er nødt til fortsat at indtage en ledende rolle i spørgsmål om klimaændringer, forurening og tab af biodiversitet.

4.5. På den baggrund mener EØSU, at EU fortsat må være en forkæmper for fred og demokrati ([4]), der bidrager til at finde nye globale balancer og søger en stærkere rolle for euroen i den globale økonomi og flere muligheder for at tale med én stemme inden for udenrigspolitikken. EØSU opfordrer til at afsøge mulighederne for at indføre flertalsafgørelser på dette område.

4.6. EØSU advarer mod risikoen for fragmentering af den globale styring og risikoen for øgede handelstariffer. Problemer med at opbygge gavnlige internationale forbindelser risikerer at fremkalde et kapløb om konkurrencefordele, som kan forværre spændinger og konflikter og true freden, de demokratiske værdier og opfyldelsen af sociale og miljømæssige mål. EØSU mener desuden, at opnåelse af stabil og varig fred i verden også afhænger af en forbedring af leve- og arbejdsvilkårene i tråd med bæredygtighedsmålene i FN's 2030-dagsorden.

([1]) Det Europæiske Finanspolitiske Råd, 2024, *Årsrapport 2024*.
([2]) EUT C, C/2024/6877, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6877/oj.
([3]) Kommissionen og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg har i fællesskab oprettet den europæiske interessentplatform for cirkulær økonomi.
([4]) Nedfældet i traktaterne og i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.

5. **EU's industripolitik**

5.1. EØSU glæder sig over, at der i Draghirapporten peges på, at der er en stærk sammenhæng mellem industriens konkurrenceevne og bæredygtigheden af den europæiske sociale model, som er en af EU's grundlæggende værdier og den lim, der holder integrationsprocessen sammen.

5.2. EØSU er enig med Mario Draghi i, at der er behov for en industripolitik, der kan overvinde den nuværende fragmenterede tilgang, der skyldes de mange forskellige — ikke altid koordinerede — nationale industripolitikker. En struktureret europæisk indsats er således den eneste mulige vej til at sikre den rette balance mellem skatte-, lovgivnings- og handels-/toldforanstaltninger og finansielle incitamenter, som er det, der kendetegner USA's og Kinas seneste industripolitikker, på en måde, der reelt vil gavne det indre marked. Denne indsats bør ske gennem strømlining af lovgivningsinitiativer, så de bliver mere målrettede i kvalitativ henseende med henblik på at vurdere indvirkningen på europæiske virksomheder og på skabelsen af kvalitetsjob.

5.3. EØSU mener, at de nuværende (færre) europæiske investeringer i forskning, udvikling og innovation samt den mangelfulde indførelse af avancerede teknologier i det mindste delvist kan afhjælpes gennem større og mere målrettede offentlige investeringer (ifølge Mario Draghi er målene for Horisont Europa ikke tilstrækkeligt fokuserede). EØSU støtter derfor opfordringen i rapporten til at koncentrere investeringerne i sektorer med et stort vækstpotentiale og til at i) målrette og koordinere tiltagene, ii) fastlægge en effektiv industristrategi baseret på forskning og udvikling og teknologisk innovation samt iii) støtte industrielle partnerskaber ved at styrke centrale instrumenter såsom vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse.

5.4. Hvad angår fusioner bakker EØSU op om den overordnede tilgang, der er skitseret i Draghirapporten, hvori det foreslås at finde en balance mellem konkurrencepolitik og industripolitik ved bl.a. at lægge tilstrækkelig vægt på strategiske faktorer såsom innovation og fremtidig eller potentiel konkurrence, herunder på internationalt niveau. For at fremme denne tilgang er EØSU enig med Draghirapporten i, at der ikke er behov for at ændre EU's fusionsforordning, men snarere at Kommissionens retningslinjer bør opdateres. I den forbindelse anbefaler EØSU særlig forsigtighed ved behandlingen af potentielle fusioner i sektorer af strategisk betydning for EU-borgernes sikkerhed (informations- og kommunikationsteknologi, teknologier med dobbelt anvendelse).

5.5. Med henvisning til artikel 101 i TEUF anerkender EØSU, at det er vigtigt at fastlægge klare retningslinjer og modeller for horisontale samarbejdsaftaler mellem EU-virksomheder, som foreslået i Draghirapporten, for at fremme investeringer i FoU, omstillingen til bæredygtighed og andre politiske initiativer.

6. **EU's lovramme**

6.1. I tråd med adskillige allerede formulerede holdninger gentager EØSU, at det er vigtigt at mindske det bureaukrati og de efterlevelsesomkostninger, der gælder for alle virksomheder som følge af europæiske og nationale regler, for at øge disse virksomheders produktivitet og konkurrenceevne gennem bedre regulering og administrativ forenkling.

6.2. EØSU ser gerne, at Kommissionens forslag om at mindske indberetningsbyrden for virksomheder med 25 % ved at udvide foranstaltningens anvendelsesområde til at omfatte bureaukratiske hindringer i bredeste forstand og fastsætte et mål om at mindske byrden med mindst 50 % for små og mellemstore virksomheder (SMV'er) gennemføres uden at underminere den private sektors forpligtelse til at tilpasse sine økonomiske aktiviteter til fælles miljømæssige, sociale og konkurrencemæssige mål.

6.3. EØSU glæder sig derfor over opfordringen herom i Draghirapporten, hvori det fremhæves, at bureaukrati især er til skade for SMV'er. I den forbindelse er det nødvendigt at styrke konsekvensanalyserne af fremtidige foranstaltninger, herunder gennem foreløbige simuleringer understøttet af økonometrisk og kvantitativ feedback. Hvad det angår, støtter EØSU også forslaget om, at der foretages en kontrol af konkurrenceevnen, inden EU-lovgivning vedtages, og at disse kontroller også foretages for væsentlige ændringer og ændringsforslag, der fremsættes under lovgivningsproceduren, for at støtte iværksætteri og skabelse af kvalitetsjob, forbedre arbejdsvilkårene og givet et boost til bæredygtig økonomisk vækst og social samhørighed.

6.4. EØSU foreslår, at der udvikles teknikker til god lovgivning, som er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, og som prioriterer den sociale dialogs rolle og inddragelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet. Desuden må EU-lovgivningen ikke være en grund for de nationale regeringer til at svække beskyttelsen af arbejdstagerne, men bør fremme anstændigt arbejde med rettigheder og beskyttelsesforanstaltninger og fremme konvergensen og forbedringer af de europæiske borgeres leve- og arbejdsvilkår bl.a. i lyset af den hurtige udvikling inden for brugen af nye teknologier.

7. **En bankunion og en kapitalmarkedsunion**

7.1. EØSU gør opmærksom på den strategiske betydning af kapitalmarkedsunionen (lanceret i 2015) og gentager samtidig behovet for at fuldføre bankunionen på en måde, der sikrer, at små sparere beskyttes, og at formålene med pensionsopsparinger respekteres ([5]).

7.2. Der er også behov for at arbejde hen imod et mere fuldstændigt europæisk venturekapitalmarked. EU's venturekapitalmarked kan med sin nuværende størrelse, der svarer til 5 % af det globale marked, på ingen måde sammenlignes med det amerikanske og kinesiske (der udgør hhv. 50 % og 40 %), hvilket skaber objektive vanskeligheder for europæiske innovatorer i opstarts- og opskaleringsfaserne og tvinger dem til at flytte deres projekter uden for EU.

8. **En energiunion**

8.1. EØSU opfordrer til, at der træffes nogle lovgivningsmæssige valg med det sigte at sænke energipriserne, som i øjeblikket er langt højere i Europa end i andre økonomier og dermed en konkurrencemæssig ulempe. Årsagerne til denne ugunstige situation hænger ikke kun sammen med manglen på naturressourcer i EU, men også med i) det langsomme tempo i visse strategiske investeringer i ren energi, ii) suboptimale skatteregler og iii) derivatmarkedets funktion, der kan fremme volatilitet (Draghirapporten). Som det påpeges i Lettarapporten, er en yderligere skadelig faktor, at energimarkederne ikke er fuldt ud integrerede, hvilket ellers ville skabe mulighed for at nedbringe adgangsomkostningerne og fremme investeringer.

8.2. Det foreslås derfor i begge rapporter, at fordelene ved vedvarende energi og andre former for fossilfri energi vægtes højere, navnlig gennem differencekontrakter og afkobling af prisen på vedvarende energi fra prisen på fossil energi, der notorisk er mere svingende.

8.3. EØSU opfordrer Kommissionen til at støtte investeringer i vedvarende energi og evaluere mulighederne for støtte til investeringer i andre former for fossilfri energi samt indføre konkrete foranstaltninger for at sikre, at den andel af indtægterne fra emissionshandelssystemet (ETS), der tildeles medlemsstaterne (i øjeblikket ca. 75 %), investeres i dekarboniseringsprojekter såsom udvikling af løsninger til CO_2-opsamling, -anvendelse og -lagring (CCUS) samt hurtig produktion og ibrugtagning af brint.

8.4. Begge rapporter omtaler CBAM som vigtig for at beskytte den europæiske industri mod CO_2-lækage og miljødumping, men fremhæver nogle problemer med mekanismen. I Lettarapporten understreges behovet for en omhyggelig vurdering af risikoen for, at den europæiske industri mister konkurrenceevne, og at der derfor bl.a. bør foretages en revision af anvendelsesområdet. I Draghirapporten sættes der derimod spørgsmålstegn ved, hvor stor en succes CBAM har været, idet det fremhæves, at mekanismen er alt for kompleks, hvilket skaber en enorm administrativ byrde for virksomhederne og risiko for en fragmenteret gennemførelse i medlemsstaterne.

8.5. EØSU er enig i forslaget i Lettarapporten om, at Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank (EIB) opretter en europæisk grøn garantiordning for investeringer med henblik på at rejse offentlige og private midler til bæredygtighedsmålene. Europæiske virksomheders nuværende stærke position i sektorerne for ren teknologi bør beskyttes mod kinesiske virksomheders aggressive ekspansion i sektoren.

([5]) EUT C 155 af 30.4.2021, s. 20.

9. **En videnbaseret union**

9.1. EØSU bifalder forslaget i Lettarapporten om at tilføje en femte frihed til de eksisterende fire bevægelsesfriheder med fokus på viden, forskning og innovation.

9.2. EØSU støtter de tiltag, der peges på i Draghirapporten inden for udvikling af færdigheder for at tackle EU's fremtidige udfordringer. Sigtet med disse tiltag er at lukke innovationskløften og skabe en bedre overgang fra innovation til markedsføring af produkter og tjenesteydelser. Blandt disse værdifulde forslag kan nævnes: i) støtte til opkvalificering og omskoling, navnlig i de teknologiske og digitale sektorer, ii) forbedring af færdighedsmobilitet, iii) forenkling af adgangen til finansiering samt iv) oprettelse af offentlig-private partnerskaber med henblik på at fastlægge relevante færdighedsstandarder og uddannelsesprogrammer.

9.3. EØSU bemærker imidlertid, at Draghirapporten ikke i tilstrækkelig grad fremhæver den rolle, som den sociale dialog kan spille med hensyn til at frigøre disse investeringer og sætte gang i kollektive overenskomstforhandlinger til at ledsage omstillingerne, og heller ikke vigtigheden af videreuddannelse for arbejdstagerne.

10. **Kunstig intelligens' rolle**

10.1. EØSU fremhæver, at kunstig intelligens (AI) spiller en rolle og er vigtig for udviklingen af en femte fri bevægelighed baseret på viden, innovation og forskning og det mere generelle behov for at øge den europæiske økonomis fremtidige produktivitet gennem »vertikal integration« af AI i industrielle processer.

10.2. Udviklingen af AI skal foregå i overensstemmelse med den europæiske erklæring om digitale rettigheder og principper for det digitale årti efter en udviklingsmodel, der respekterer informationspluralisme, udvikling af SMV'er og skabelse af nye job.

10.3. AI's vidtrækkende potentiale og nye fremspirende teknologier nødvendiggør en tilgang, hvis sigte er at undgå negative resultater for arbejdstagerne som følge af anvendelsen af disse teknologier. Lovgivningsinitiativerne bør afhjælpe mangler i beskyttelsen af arbejdstagernes rettigheder på arbejdspladsen og sikre, at mennesker bevarer kontrollen over alle interaktioner mellem menneske og maskine.

11. **Betydningen af investeringer**

11.1. EØSU bemærker, at de foranstaltninger, der foreslås i Draghi- og Lettarapporterne, ikke kan iværksættes uden massive investeringer, sådan som det anskueliggøres af den parallel, der i Draghirapporten trækkes mellem de investeringer, der er nødvendige i Europa i dag, og efterkrigstidens Marshallplan.

11.2. EØSU opfordrer derfor EU-institutionerne til at overveje muligheden af at udstede fælles sikre aktiver (som det var tilfældet under pandemien) efter en ny tilgang, der ikke længere er knyttet til en specifik nødsituation, men er rettet mod langsigtede mål og produktionen af europæiske offentlige goder. I den forbindelse mener EØSU, at man bør se på, om der kan oprettes en fælles EU-investeringsfond, der finansieres via forskellige instrumenter, herunder fælles EU-gældsudstedelse ([6]), til projekter af fælleseuropæisk interesse, der forvaltes på en måde, der garanterer social dialog.

11.3. EØSU påpeger, at investeringsudgifterne er faldet i løbet af de seneste to årtier med en reduktion af den offentlige kapitalbeholdning i mange EU-lande til følge. Dette fald i den offentlige kapital udgør ikke blot et sikkerhedsproblem, men bringer også kvaliteten og leveringen af offentlige tjenesteydelser i fare med risiko for at skade den økonomiske vækst og dermed også mulige private investeringer.

11.4. Statsstøttereglerne kan ændres som foreslået i Lettarapporten med det sigte at opnå strategiske mål såsom den grønne og den digitale omstilling eller endda hjælpe dårligt stillede personer med at komme tilbage på arbejdsmarkedet eller gøre det nemmere for virksomheder at opnå finansiering. Sideløbende hermed bør der hurtigt oprettes en EU-fond for strategiske investeringer af europæisk interesse, som kan bidrage til at udvikle EU's konkurrenceevne og fremme den grønne og den digitale omstilling.

([6]) EUT C, C/2024/3385, 31.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3385/oj.

11.5. EØSU bemærker endvidere, at selv om der er behov for at lukke konkurrencegabet i forhold til USA og Kina, er det også vigtigt at understrege, at den europæiske model udmærker sig ved at være en fremragende model, når det gælder velfærd, solidaritet, social inklusion, bæredygtighed og håndtering af uligheder. I takt med at EU øger sin konkurrenceevne og produktivitet bør Unionen værne om og forny denne arv af solidaritet og lighed ved at rette lyset mod den sociale økonomis rolle.

11.6. Samtidig bør det dog understreges, at hvis Europa ikke bliver mere produktivt, vil det blive tvunget til at vælge mellem teknologisk lederskab, klimalederskab og uafhængighed på den globale scene, hvilket vil gøre det vanskeligt at finansiere vores avancerede sociale model. Omkostningerne ved omstillingen skal deles i fællesskab, og derfor har EØSU gjort gældende, at der er behov for en politisk ramme for retfærdig omstilling ([7]) ([8]).

12. **En forsvarsunion**

12.1. EØSU henviser til artikel 3 i TEU, hvori det hedder, at »Unionens mål er at fremme freden, sine værdier og befolkningernes velfærd«, og mener, at EU til enhver tid må fremme sin egen diplomatiske indsats for at finde en fredelig løsning på igangværende konflikter.

12.2. EØSU bemærker, at invasionen af Ukraine kræver, at der gennemføres en europæisk forsvarspolitik, som ikke kan adskilles fra en fælles udenrigspolitik. EØSU mener i den forbindelse, at der er behov for at øge investeringerne, herunder gennem nye finansieringsinstrumenter, der kan forbedre den teknologiske udvikling i den militære sektor for især at beskytte EU's grænser mod øst.

12.3. EØSU bifalder derfor anbefalingerne i begge rapporter om i) i højere grad at samle og koordinere efterspørgslen på europæisk plan for at skabe flere stordriftsfordele, herunder gennem fælles indkøb, og ii) straks at gennemføre strategien for den europæiske forsvarsindustri (EDIS) og i Draghirapporten om hurtigt at vedtage programmet for den europæiske forsvarsindustri (EDIP). I Lettarapporten nævnes også behovet for en samlet tilgang til udgifter på forsvarsområdet under hensyntagen til markedsorienterede incitamenter på både europæisk og nationalt plan.

13. **En Union, der kan levere europæiske offentlige goder**

13.1. I lyset af begge rapporter mener EØSU, at der bør sættes gang i overvejelser om europæiske offentlige goder med henblik på fastlægge de vigtigste prioriteter for EU's fremtid. Da leveringen af disse goder er knyttet til økonomiske, institutionelle og politiske faktorer, kan en aktiv rolle for EU-institutionerne på dette område tilføre merværdi i form af stordriftsfordele og positive eksterne virkninger og således supplere de mange forskellige nationale tilgange.

13.2. For EØSU er det derfor vigtigt at sikre tilstrækkelige investeringer i forsvar og samtidig fremme investeringer i bl.a.: i) levering af grænseoverskridende digital infrastruktur og energiinfrastruktur, ii) udvikling af platforme til erhvervelse og udveksling af kompetencer, iii) iværksættelse af programmer for fælles indkøb af kritiske råstoffer, iv) fælles forsyning af vacciner og sundhedsudstyr, v) udvikling af programmer for løbende uddannelse og videreuddannelse, vi) implementering af sundhedstjenester og vii) styrkelse af socialt boligbyggeri.

13.3. I lyset af disse betragtninger bør den næste flerårige finansielle ramme (FFR) 2028-2034 indrettes efter de strategiske prioriteter, der fremhæves i begge rapporter, og de relevante investeringer i de ovenfor nævnte europæiske offentlige goder. EØSU håber derfor, at de kvantitative tildelinger i den næste FFR vil sætte EU i stand til at opfylde sine strategiske prioriteter på områder som miljø, teknologisk innovation, åben strategisk autonomi og sociale fremskridt og tackle globale udfordringer på passende vis.

13.4. EØSU beklager, at platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP), der blev indført ved midtvejsevalueringen af FFR 2021-2027, er alt for beskeden sammenlignet med lignende initiativer i andre lande.

([7]) EUT C, C/2024/1576, 5.3.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/1576/oj.
([8]) EUT C, C/2025/772, 11.2.2025, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/772/oj.

13.5. EØSU mener også, at man med tanke på de positive resultater, der blev opnået under covid-19-krisen, bør overveje at relancere et nyt SURE-instrument ([9]) til at yde støtte til opkvalificering, omskoling og en retfærdig dobbelt omstilling samt håndtere eventuelle chok ([10]) ([11]).

13.6. EØSU håber, at den næste finansielle ramme kommer til at omfatte et strategisk investeringsinstrument for europæisk konkurrenceevne som supplement til social samhørighed, hvor investeringer, navnlig i teknologisk konkurrenceevne og industriel omstilling, går hånd i hånd med muligheden for og princippet om omfordeling.

13.7. Den i Draghirapporten foreslåede nye ramme for koordinering af konkurrenceevnen, der går ud på at knytte alle relevante økonomiske politikker til de strategiske prioriteter, som Det Europæiske Råd er nået til enighed om, bør koordineres med budgetdisciplin og den nye ramme for social konvergens gennem procedurerne i det europæiske semester.

13.8. Det europæiske semester kan spille en central rolle i forhold til at fremme konkurrenceevne, produktivitet, bæredygtighed og social retfærdighed, forudsat at disse faktorer er ligestillede i den nye referenceramme. Udviklingen af det nye værktøj til koordinering af konkurrenceevnen har sammen med gennemførelsen af Den Europæiske Fond for Konkurrenceevne til formål at støtte økonomisk vækst ved at samordne EU's og medlemsstaternes mål og prioriteter.

13.9. EØSU peger desuden på sammenhængen mellem det europæiske semester og den nye ramme for social konvergens, som er et nyttigt redskab til overvågning, evaluering og gennemførelse af medlemsstaternes investeringer med henblik på at opfylde målene i den sociale søjle.

14. **Vigtigheden af social og territorial samhørighed**

14.1. Det er vigtigt, at økonomisk, social og territorial samhørighed fortsat spiller en central rolle. EØSU gør opmærksom på, at selvom det i både Letta- og Draghirapporten fremhæves, at der er en tæt forbindelse mellem det indre marked og økonomisk, social og territorial samhørighed (Letta) og mellem EU's konkurrenceevne og den europæiske sociale model (Draghi), så indeholder de væsentlige analytiske forskelle og dermed forskellige konkrete forslag vedrørende det store spørgsmål om økonomisk, social og territorial samhørighed.

14.2. Samhørighedspolitikken spiller en central rolle i Lettarapporten, da den sikrer, at fordelene ved det indre marked bliver fuldt fordelt mellem alle EU's borgere og områder (frihed til at blive boende, hvor man selv har valgt at bo). Det er især i denne sammenhæng, at tjenesteydelser af almen interesse (artikel 14 i TEUF og protokol nr. 26 til TEU) fremhæves som vigtige, da de direkte garanterer friheden til at blive det sted, man har valgt at bo. Helt konkret peger Lettarapporten på det europæiske semester som den mest velegnede politiske ramme til at sikre, at samhørighedsbestemmelserne anvendes hensigtsmæssigt, således at der skabes en modvægt til den multilaterale finanspolitiske og makroøkonomiske overvågning under stabilitets- og vækstpagten.

14.3. EØSU mener derfor, at det er det europæiske semesters opgave at kortlægge fælles minimumsstandarder og fjerne eventuelle hindringer for inklusion, som stadig findes for befolkningsgrupper, der er truet af fattigdom eller udstødelse, og i de geografiske områder, der er mest sårbare over for økonomiske omstillinger, så de sikres et passende niveau af samhørighed.

14.4. EØSU bemærker, at den eksisterende forbindelse mellem konkurrenceevne og den europæiske sociale model fremhæves i Draghirapporten, men at der samtidig rejses tvivl om samhørighedspolitikkens strategiske rolle i den nuværende flerårige finansielle ramme (2021-2027), Rapporten undervurderer muligvis indvirkningen på EU's konkurrenceevne af investeringer i fysisk og immateriel social infrastruktur, der understøtter social-, omfordelings- og arbejdsmarkedspolitikker.

([9]) Det europæiske instrument for midlertidig støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation.
([10]) EØSU's resolution om *En kurs for EU's demokratiske fremskridt: en resolution med henblik på det næste lovgivningsmandat*.
([11]) EUT C 517 af 22.12.2021, s. 16.

14.5. EØSU opfordrer til, at der ses nærmere på den regionale dimension af konkurrenceevnen, som de to rapporter desværre ikke har fokus på, men som beskrives godt i EU's regionale konkurrenceevneindeks 2.0 ([12]). Efter EØSU's opfattelse bør EU's konkurrenceevne også analyseres på regionalt niveau med henblik på at implementere mange af de forslag, der er fremsat i Draghi- og Lettarapporterne.

14.6. EØSU ønsker at fremhæve risiciene for en strategi for konkurrenceevne, hvori der ikke medtænkes uligheder. En sådan tilgang vil udvide kløften mellem landdistrikter, øer og indlandsområder, som alle risikerer affolkning, og byområder samt mellem forskellige egne af det indre marked.

14.7. Endelig håber EØSU, at der på Kommissionens lovgivningsmæssige dagsorden kan findes en balance mellem de forskellige visioner om samhørighed i de to rapporter for at finjustere politikkerne for konkurrenceevne på den ene side og politikkerne for økonomisk, social, territorial samhørighed og miljømæssig bæredygtighed på den anden side. Konkurrenceevne må under ingen omstændigheder undergrave den sociale samhørighed og solidaritet, da en harmonisk udvikling af regionerne er nøglen til at sikre et velfungerende indre marked samt fremtidig vækst.

Bruxelles, den 26. februar 2025.

Oliver RÖPKE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([12]) Dijkstra, L., Papadimitriou, E., Cabeza Martinez, B., de Dominicis, L, Kovacic, M., 2023, EU Regional Competitiveness Index — 2022 Edition, European Commission Working Papers, WP01/2023.